

Tussentijds Rapport

Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen

Voortgang in de uitrol van het Plan Geletterdheid 2012-2016.

Rapport van Projectleider Caroline Gielens

Aangesteld bij het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs

30-1-2015

Inhoudsopgave

Plan Geletterdheid: Situering	2
Dit Rapport	3
Stand van zaken per doelstelling.....	4
<i>Operationeel doel 1.5</i> (Fiche 1.5)	4
<i>Operationeel doel 1.6</i> (Fiche 1.6)	5
<i>Operationeel doel 1.10</i> (Fiche 1.10)	5
<i>Operationeel doel 1.13</i> (Fiche 1.13)	6
<i>Operationeel doel 2.4</i> (Fiche 2.4)	7
<i>Operationeel doel 2.10/ doel 3.8</i> (Fiche 2.10) (Fiche 3.8)	9
<i>Operationeel doel 2.14</i> (Fiche 2.14)	9
<i>Operationeel doel 3.1</i> (Fiche 3.1)	10
<i>Operationeel doel 3.2</i> (Fiche 3.2)	11
<i>Operationeel doel 3.3</i> (Fiche 3.3)	12
<i>Operationeel doel 4.3</i> (Fiche 4.3)	13
<i>Operationeel doel 4.7</i> (Fiche 4.7)	13
<i>Operationeel doel 4.8</i> (Fiche 4.8)	14
Bijlage 1: Monitoringsfiches	15
Bijlage 2: Lijst van afkortingen	31
Bijlage 3: Voortgangstabel en planning van de 13 geprioriteerde doelstellingen	32
Bijlage 4: Overzicht van meetindicatoren	35

Plan Geletterdheid: Situering

Om vlot in de huidige samenleving te kunnen functioneren is het noodzakelijk dat de Vlaamse burger geletterd is, dit wil zeggen dat hij over voldoende **basisvaardigheden** beschikt op het gebied van **taal, rekenen en computergebruik**.

Wat betekent geletterd zijn?

"Geletterdheid omvat de competenties om informatie te verwerven, te verwerken en gericht te gebruiken. Dit betekent met taal, cijfers en grafische gegevens kunnen omgaan en gebruik kunnen maken van ICT. Geletterd zijn is belangrijk om zelfstandig te functioneren en participeren in de samenleving en nodig om zich persoonlijk te kunnen ontwikkelen en bij te kunnen leren."

Bron: Stuurgroep van het Plan Geletterdheid Verhogen, 27 februari 2013

Uit de internationale onderzoeken van PISA en PIAAC leren we dat in Vlaanderen **nog steeds 15% van de bevolking de minimale grens van voldoende functioneel geletterd zijn niet behaalt**. Het gaat over 1 op 7 leerlingen bij de 15-jarigen (PISA), maar ook over 1 op 7 bij jongeren ouder dan 15 jaar in BSO en TSO, ouderen van 50 tot 65 jaar, mensen met een migratie-achtergrond en mensen in armoede (PIAAC). Zij scoren slecht op informatie ontcijferen en omgaan met ICT.

Om laaggeletterdheid weg te werken en te voorkomen, keurde de Vlaamse regering in 2005 een eerste 'Plan Geletterdheid Verhogen' goed. In dit Plan werden verschillende acties opgenomen. Deze acties werden **beleidsdomeinoverschrijdend** uitgevoerd door verschillende Vlaamse beleidsdomeinen: Onderwijs en Vorming, Werk, Cultuur, Welzijn en Bestuurlijke Aangelegenheden. De idee daarbij was dat geletterdheid niet alleen een streefdoel zou zijn binnen onderwijs, maar ook binnen de andere beleidsdomeinen waar geletterdheid relevant is. Hiermee werden de **bakens uitgezet voor een geletterdheidsbeleid in Vlaanderen**.

Uit een uitgebreide **evaluatie** door de Vlaamse Regering in 2011 bleek dat verschillende acties in het plan geletterdheid de bouwstenen bevatten voor verder beleid. Alle betrokken beleidsdomeinen en de verschillende actoren in het werkveld pleitten er voor **om met een gericht geletterdheidsbeleid door te gaan**. Dat kwam ook eerder voort uit het advies van de Vlaamse Onderwijsraad van 25 maart 2010 en uit de platformnota van de decretale stuurgroep voor het volwassenenonderwijs in maart 2011.

Bij de opmaak van het tweede Plan Geletterdheid, het 'Strategische Plan Geletterdheid Verhogen', werden **meer actoren uit de praktijk en enkele sleutelorganisaties** betrokken: het Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs (Vocvo), de Federatie van de Centra Basiseducatie, de decretale stuurgroep Volwassenenonderwijs, de onderwijskoepels, de

VDAB, Bibnet, vzw Locus, LINC, het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, en de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten. De coördinatie van de voorstellen gebeurde door het Departement Onderwijs en Vorming. De uitkomst is een tweede plan dat loopt van 2012 tot 2016.

Het tweede plan volgt de aanbevelingen van de High Level Group of Experts on Literacy, opgericht door de Europese Commissie, die in september 2012 haar aanbevelingen bekend maakte en de Europese lidstaten oiep tot actie om er voor te zorgen dat alle Europese burgers (functioneel) geletterd zijn.

Tot slot van de situering: het plan past binnen de beleidslijnen van de nieuwe Vlaamse Regering die worden uitgetekend in het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2014-2019. **De Vlaamse Regering uit daarin de wens om laaggeletterdheid weg te werken en beschouwt mediawijsheid en (digitale) geletterdheid als essentieel voor elke burger.**

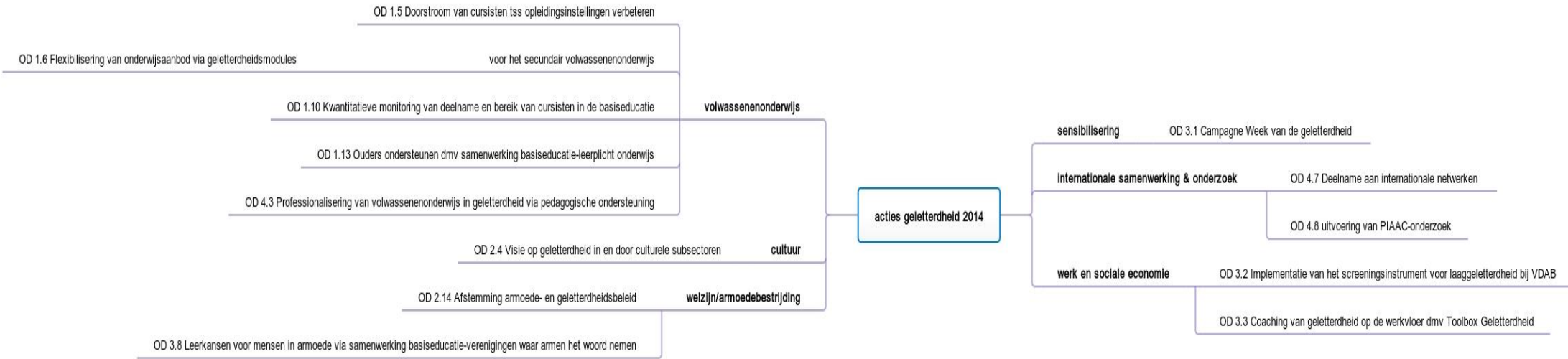
Dit Rapport

Dit rapport volgt op de tussentijdse rapportage van 27 augustus 2014. Het geeft **een overzicht van de voortgang van acties en resultaten tussen september 2014 en januari 2015**. Het is geen verantwoording op vraag van de minister van Onderwijs; op eigen initiatief voorzie ik deze stand van zaken.

Voor de algemene verwezenlijkingen op het vlak van monitoring van het Plan, verwijs ik naar het **voorgaande rapport van 27 augustus 2014**; daarin werden de aanpak van de nieuwe projectleider (sinds 13 december 2013) en de mijlpalen (Platform Geletterdheid, Monitoringsfiches, studiedag naar aanleiding van PIAAC 2013, technische fiche geletterdheid en de doorstart van de Stuurgroep) toegelicht.

Opnieuw licht ik de verwezenlijkingen per geprioriteerde operationele doelstelling toe. Bij aanvang van 2014 werd de volgende **selectie van prioritaire doelstellingen** gemaakt: zie de mindmap op de volgende pagina.

Als bijlagen zijn de monitoringsfiches opgenomen. Dit rapport zal digitaal gepubliceerd worden op www.platformgeletterdheid.be.

Mindmap Overzicht van geprioriteerde acties in het kader van het Plan Geletterdheid 2014

Stand van zaken per doelstelling

Vanaf hier geven we de stand van zaken van de 13 geprioriteerde doelstellingen op 30 januari 2015. We vatten de stappen genomen in het eerste jaarhelft, samen. Daarna geven we de belangrijkste stappen en verwezenlijkingen in de tweede jaarhelft weer.

Operationeel doel 1.5 (Fiche 1.5)

Vooraf

- In het werkjaar 2013-2014 zette de [decretale Stuurgroep voor het volwassenenonderwijs](#) het project Doorstroom op om doelstelling 1.5 uit te werken.
- Deze werkgroep beoogde **een verbeterde doorstroom van cursisten in het volwassenenonderwijs**.
- Deelnemende opleidingsinstellingen- en verstrekkers: de basiseducatie, het secundair volwassenenonderwijs, VDAB, Syntra Vlaanderen en het Huis van het Nederlands.
- Ze werkten de volgende producten uit: **een visie op doorstroom en een overzicht van knelpunten en oplossingen, 12 scenario's van 'warme overdracht'** van CBE naar CVO en omgekeerd, **fiches met goede praktijkvoorbeelden** en **een modeltraject voor de pedagogische begeleidingsdiensten** voor de ondersteuning van doorstroomacties.
- Eind mei werd de projectgroep ontbonden.

Projectleider Luc Bogaerts, tewerkgesteld door de decretale Stuurgroep volwassenenonderwijs, brengt bestaande goede praktijken van doorstroom in kaart. Daarbij focust hij op de samenwerking tussen CVO en CBE. De uitkomst is een publicatie. Intussentijd wordt **een toonmoment** georganiseerd voor de basiseducatie in mei 2015, en **een workshop** over doorstroom voor het secundair volwassenenonderwijs tijdens 5 events in de periode van maart en april 2015.

In overleg met Vocvo wordt **een eerste vormingstraject door de pedagogische begeleidingsdienst van Vocvo** opgezet en uitgevoerd voor het TKO Antwerpen rond geletterdheid en doorstroom. Hierbij worden het modeltraject en de ontwikkelde producten uitgetest.

Het gesprek met de overheid en de stakeholders om de randvoorwaarden te scheppen voor een structurele verankering, staat on hold wegens de onderhandelingen over de samenwerking en

de opdracht van de Stuurgroep VO. Dit geldt ook voor de implementatie van het ondersteuningsmodel bij de pedagogische begeleidingsdiensten van de 4 onderwijskoepels.

Operationeel doel 1.6 (

Fiche 1.6)

Vooraf

- In het werkjaar 2013-2014 heeft de projectgroep Curriculum van de decretale Stuurgroep voor het volwassenenonderwijs **20 geletterdheidsmodules uitgewerkt en ingediend**. De Stuurgroep Volwassenenonderwijs heeft **een visietekst** opgeleverd rond werken met geletterdheidsmodules en **een resonans naar het werkveld** georganiseerd.
- Geletterdheidsmodules zijn erop gericht om volwassenen te ondersteunen die competenties ontbreken om opleidingen in de basiseducatie of het secundair Volwassenenonderwijs, een beroepsopleiding of een vervolgopleiding in het hoger beroepsonderwijs, of een professionele bachelor met succes te kunnen volgen.
- In februari 2015 zal **AKOV haar opmerkingen** toelichten aan de projectmedewerkers van de Stuurgroep.

De Stuurgroep VO heeft in overleg met Vocvo **een servicedocument** aangemaakt met uitleg en voorbeelden om in alle leerplannen in te bedden. Het servicedocument bestaat enerzijds uit informatie die eerder technisch en organisatorisch van aard is, en anderzijds bevat het een didactisch luik.

De Stuurgroep VO maakt in samenwerking met Vocvo een document dat **de noden aantoon** inzake **numerieke, grafische en digitale geletterdheid** in geletterdheidsmodules die niet door de basiseducatie kunnen worden opgevangen.

Een **implementatietraject** voor de geletterdheidsmodules en **vorming voor de pedagogische begeleiders** krijgen vorm nadat het servicedocument afgewerkt is.

Operationeel doel 1.10 (Fiche 1.10)

Vooraf

- Bij de evaluatie van het eerste Plan Geletterdheid in 2011, had de Federatie van de Centra voor Basiseducatie opmerkingen over de cijfers van deelname door cursisten aan het geletterdheidsonderwijs. Hieruit groeide de doelstelling 1.10 die **goede afspraken rond cijfers en meten beoogt**.
- In het tweede semester van het schooljaar 2013-2014 werd er informatie ingewonnen bij AHOVOS over wat de Davinci databank meet ([DAVINCI Databank](#)).

In het najaar van 2014 **spraken de federatie voor de basiseducatie en de projectleider van het Plan Geletterdheid het volgende af:**

1. Doelstelling 1.10 is een overblijfsel van het eerste plan geletterdheid dat een onderscheid maakte tussen NT1 en NT2 en waarin gesteld werd dat de sector een aantoonbare inspanning moest doen om hun bereik van NT1 te vergroten. We verlaten deze context en streven in goed overleg naar het gericht meten van deelname en bereik aan de hand van een selectie van indicatoren;
2. Het gehele aanbod van de basiseducatie , inclusief maatwerk, wordt begrepen en gemeten als 'geletterdheidsonderwijs';
3. De cijfers worden geïnterpreteerd in afstemming met de federatie;
4. De samenwerkingen van de basiseducatie met organisaties worden in kaart gebracht via een databank van de federatie.

Dit zijn de indicatoren (zie de lijst van indicatoren in bijlage) waarvoor AHOVOS ons cijfers kan bezorgen:

- aantal cursisten stromen in in de opleidingen van BE
- aantal cursisten slagen voor de opleidingen van BE
- aantal cursisten stromen door van BE naar diplomagerichte opleidingen en AV in sec VO
- aantal geletterdheidsmodules of open modules worden ingezet, door wie en bij welke opleiding
- aantal cursisten stromen in in de geletterdheidsmodules
- aantal cursisten slagen voor de beroepsopleidingen met geletterdheidsmodules
- aantal cursisten stromen in in het ICT-aanbod van de BE
- aantal cursisten slagen voor het ICT-aanbod van de basiseducatie
- aantal cursisten stromen in in de nieuwe opleidingen ICT gebaseerd op de nieuwe einddoelen ICT voor het VO (CVO)
- aantal cursisten slagen voor de nieuwe ICT-opleidingen in het volwassenenonderwijs (CVO)
- aantal opleidingen ICT in VO (CBE en CVO) worden in een instelling per gemeente ingericht
- Waar wonen de ingeschreven cursisten in VO per instelling? Wat is de afstand tussen woonplaats en centrum?

Deze oefening van meten, interpreteren en contextualiseren wordt ingepland bij toekomstige rapportages van het Plan Geletterdheid.

Operationeel doel 1.13 (

Fiche 1.13)

Vooraf

- De Centra voor Basiseducatie (CBE) hebben in de voorbije jaren **een leerplan en een visie op ouderbetrokkenheid** opgesteld.
- Er ontbreekt **een kader en een stimulans voor scholen** in het leerplichtonderwijs om ouders te ondersteunen via samenwerking met de basiseducatie.

Deze doelstelling wordt vervolgd in het werkjaar 2015 omwille van de **complexiteit**: het zit op de kruispunten volwassenenonderwijs/leerplichtonderwijs, ouderbetrokkenheid/geletterdheid, talenbeleid/geletterdheid en NT1/NT2.

De projectleider van het Plan Geletterdheid stemt de visie op ouderbetrokkenheid in scholen van het leerplichtonderwijs af met de beleidsmedewerkers bevoegd voor het talenbeleid op het departement Onderwijs en Vorming. Hierbij pogen we **het talenbeleid te verruimen door visie vanuit het geletterdheidsbeleid**. Dit krijgt vorm visietekst rond geletterdheid en talenbeleid. Deze wordt het kader dat afgestemd wordt bij alle relevante actoren van ouderbetrokkenheid in de context van leerplichtscholen en geletterdheid.

Mogelijke **doelen in 2015**: 1. werken aan een overzicht van de aanspreekpunten in het leerplichtonderwijs en bij de andere stakeholders; 2. een ronde tafel organiseren voor de betrokkenen om hen te informeren, te sensibiliseren en een plan van aanpak opstellen in functie van samenwerking tussen scholen en basiseducatie.

Operationeel doel 2.4 (Fiche 2.4)

Vooraf

- In het tweede semester van de het schooljaar 2013-2014 organiseerde de beleidsmedewerker van het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media overleg met partners uit het culturele werkveld en het mediaveld.
- Tijdens 2 ronde tafels werd de **bruikbaarheid van de visie op geletterdheid** vanuit het plan geletterdheid **voor de culturele sector** besproken. Een alternatieve visie werd geformuleerd.
- Daarnaast werd een **matrix** opgemaakt van het geletterdheidsaanbod in de culturele sector. Hierin werden **actoren, acties en maatregelen** zichtbaar die gericht zijn op het

verhogen van geletterdheid bij kinderen, jongeren en volwassenen die laaggeletterd zijn of risico lopen om laaggeletterd te worden.

- Tot slot werden er **beleidsaanbevelingen** geformuleerd. Het geheel van visie, matrix en aanbevelingen zijn gepubliceerd op [dit forum](#).

In het najaar 2014 werden de beleidsaanbevelingen **overhandigd aan de nieuwe minister van cultuur Sven Gatz**. De beleidsmedewerker van het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media en de projectleider van het plan geletterdheid toetsen en valoriseren deze visie op verschillende beleidsfora.

In navolging van die oefening wordt het doel 2.9 geprioriteerd voor 2015; *In samenwerking met actoren uit het sociaal-culturele veld onderzoeken hoe geletterdheid een plaats kan krijgen in informeel en niet-formeel leren*. Op basis van de visie-oefening zullen er acties ontwikkeld worden voor een volgend Plan Geletterdheid.

Binnen het domein cultuur en media is ook het **kenniscentrum mediawijs.be** actief geweest in het afgelopen werkjaar op het vlak van geletterdheid. Mediawijs.be is een online kennisplatform voor mediawijsheid.

"Mediawijsheid wordt gedefinieerd als het geheel van kennis, vaardigheden en attitudes waarmee burgers zich bewust en kritisch kunnen bewegen in een complexe, veranderende en gemediatiseerde wereld. Het is het vermogen tot een actief en creatief mediagebruik dat gericht is op maatschappelijke participatie."

Bron: Conceptnota mediawijsheid.

De volgende **producten** leverde Mediawijs.be op:

- Boek Mediawijs Online – jongeren & sociale media
- Gaminggids
- Toolkit Mediawijsheid
- Jonge Mediaprofessionals & Auteursrechten
- Lespakket reclamewijsheid

Daarnaast organiseerde ze **studiedagen** rond 'Mediawijsheid in scholen en bibliotheken', 'Armoede en e-inclusie', 'Samen digitaal! Naar innovatieve en creatieve openbare computerruimtes', 'Jongerenmediadag', 'Vree mediawijze dag', 'Ouderen en nieuwe media'; en **expertiseworkshops en train-the-trainers** rond onder meer digital storytelling, gaming en informatievaardigheden, caspar game, lesgeven aan volwassenen over mediawijsheid.

Op het vlak van **kennisdeling** realiseerde Mediawijs.be: een veldtekening mediawijsheid 2.0, een blog mediawijsheid en een reeks van dossiers rond Digitale kansen voor kansarme groepen, Reclamewijsheid, Ouderen, Online privacy, Mediawijze bibliotheken, Mediawijsheid en Onderwijs,...

Op het vlak van **visie- en beleidsontwikkeling** leverde Mediawijs.be een whitepaper mediawijsheid op met aanbevelingen op basis van sectoranalyse en aanbevelingen per beleidsdomein.

Operationeel doel 2.10/ doel 3.8 (

Fiche 2.10) (Fiche 3.8)

Vooraf

- In het schooljaar 2013-2014 is een intensieve samenwerking opgestart onder de projectnaam **Leerkansen** tussen de Stuurgroep voor het volwassenenonderwijs, het Netwerk tegen Armoede, de Welzijnsschakels, de federatie van de basiseducatie en het plan geletterdheid.
- In de vorm van een aantal **proefprojecten** detecteerden lesgevers van basiseducatie, begeleiders en vrijwilligers van armoedeverenigingen, informele leerkansen voor mensen in armoede.
- De projecten liepen in 2013 en 2014 in 3 regio's : Mechelen, Kortrijk/Menen/Roeselare en Ninove. Daarbij werkte het **centrum voor basiseducatie samen met een welzijnsschakel of een vereniging waar armen het woord nemen**.
- De praktijkervaring werd gesuperviseerd door de Stuurgroep Leerkansen en een intervisiegroep.

Heden wordt een dossier met beleidsaanbevelingen voorbereid dat eind februari 2015 wordt gefinaliseerd. **De aanbevelingen beogen een structurele verderzetting van de samenwerking**. In het voorjaar van 2015 zal er ook een **draaiboek** opgeleverd worden.

Leerkansen onderzoekt de mogelijkheden om voor mensen in armoede meer leerervaringen te creëren door ook de leerkansen die spontaan ontstaan in de

organisaties die werken met mensen in armoede, te versterken. Ze concentreren zich dus voornamelijk op het informeel leren.

De focus van Leerkansen lag op het bewust maken – opmerken en benoemen – van de informele leerkansen voor individuen en voor kleinere of grotere groepen. Daarnaast werd al doende onderzocht hoe de basiseducatie dit informele leren kan ondersteunen en daarover met de welzijnsorganisatie in dialoog kan gaan, zodat ook de organisatie meer bewust met de leerkansen kan omgaan.

Bron: Aanbevelingen rond Leerkansen, werkdocument.

Alle betrokkenen achten het aangewezen om ook **vorming** op te zetten na afloop van de projecten. Het vormen over armoede van lesgevers, begeleiders en praktijkwerkers in onderwijs en welzijn is een prioritair doel om verder uit te werken in 2015.

Operationeel doel 2.14 (

Fiche 2.14)

Vooraf

- Het **Horizontaal Permanent Armoedeoverleg** is een informatiekanaal en denktank van beleidsmedewerkers uit verschillende domeinen én organisaties uit het werkveld.
- De projectleider van het Plan Geletterdheid is sinds 2014 lid van dit overleg. Omgekeerd zijn 2 beleidsmedewerkers lid van de stuurgroep van het Plan Geletterdheid.

Op de vergaderingen van het Horizontaal Permanent Armoedeoverleg in 2014 werd het ontwerp van **het nieuwe Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA)** besproken. De actie 'We werken laaggeletterdheid weg' werd op voorstel van de projectleider van het Plan Geletterdheid concreet ingevuld, op de volgende wijze:

"Vanuit het armoedebeleid dragen we bij tot":

- *het afstemmen met het beleid rond geletterdheid verhogen*
- *het realiseren van acties uit het 'Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen' waaronder informele en formele leerkansen voor mensen in armoede bevorderen, family literacy implementeren in de context van basis-en secundair onderwijs om geletterdheid bij ouders en kinderen te verhogen, ...*
- *het afstemmen met het actieplan 'Vroegtijdig Schoolverlaten'*
- *algemene sensibilisering van de maatschappij m.b.t. geletterdheid (o.a. d.m.v. campagnevoeren) en van hulpverleners en welzijnswerkers (o.a. d.m.v. aandacht voor geletterdheid in de Huizen van het Kind), e.d*

"We doen dit in samenwerking met de projectleider van het Strategische Plan Geletterdheid verhogen en alle relevante partners".

Decretaal moet er een nieuw VAPA **goedgekeurd worden 1 jaar na de aanstelling van de nieuwe Vlaamse Regering** (= juni 2015). De voorbereiding daarvan is al gestart en zal verder in het voorjaar van 2015 plaatsvinden. Op dit ogenblik zijn bovenstaande acties rond geletterdheid opgenomen. Er is nog geen zekerheid of die acties op politieke niveau zullen behouden worden.

Operationeel doel 3.1 (

Fiche 3.1)

Vooraf

- Op vraag van de Federatie van de Centra voor Basiseducatie heeft de projectleider van het Plan Geletterdheid **de campagne Week van de Geletterdheid in 2014** gecoördineerd.
- Deze campagne werd reeds 3 edities gedragen door de Federatie van de Centra voor Basiseducatie. Ze miste echter bereik in andere sectoren waar geletterdheid relevant is.
- De campagne van 2014 werd voorbereid door een werkgroep waaraan **meerdere partners** deelnamen: de Federatie van de Centra voor Basiseducatie, Linc, de Stuurgroep Volwassenenonderwijs, het Vlaams ondersteuningscentrum voor volwassenenonderwijs (Vocvo), Wablieft, de Provincie Oost-Vlaanderen en de Vlaamse Overheid.
- De campagne kreeg vorm door een website, een campagnefilm, een poster en maaltijdonderlegger en educatieve materialen. Deze producten werden **Vlaanderen breed gedeeld en verspreid** in CBE's, werkwinkels (VDAB), OCMW's, bibliotheken, culturele centra en socio-culturele organisaties.

In oktober 2014 werd de campagne door de voorbereidende werkgroep geëvalueerd. De evaluatie werd per nota bezorgd aan het kabinet van minister Crevits. De **belangrijkste punten van evaluatie** waren:

- De campagne zorgde voor meer media-aandacht dan voorbije jaren
- Ze werd uitgedragen door centra voor basiseducatie, bibliotheken, de gevangenis van Antwerpen, vzw Markant, lokale werkwinkels, sociale werkplaatsen/kringwinkels, OCMW's en wijkcentra
- De kerngroep was te weinig divers; er miste expertise (bv in communicatie) van de verschillende partners van het Plan Geletterdheid
- De financiële steun van de partners van het Plan Geletterdheid was beperkt

Naast de campagne wensen enkele stakeholders van het Plan Geletterdheid dat er **een breder en structureler spoor van sensibilisering** tot stand komt. Dit spoor komt neer op een strategie

met acties verspreid over het hele jaar, op verschillende niveaus en uitgevoerd door meerdere actoren. Dit plan werd voorbereid door de Projectleider van het Plan Geletterdheid en afgetoetst bij partners uit de stuurgroep van het Plan Geletterdheid. Het wordt in het voorjaar van 2015 gepubliceerd op het [Platform Geletterdheid](#).

Operationeel doel 3.2 (

[Fiche 3.2\)](#)

Vooraf

- Het **screeningsinstrument laaggeletterdheid “G-screen”** werd in 2008-2009 ontworpen door het Centrum voor Taal en Onderwijs (CTO, KULeuven) en het Cito (Instituut voor Toetsontwikkeling, Nederland). Het werd in 2010 getest en in 2011 geëvalueerd. De Centra voor Basiseducatie en de werkwinkels van VDAB kunnen met dit instrument laaggeletterdheid bij cursisten screenen en remediëren.
- In het schooljaar 2013-2014 werd een **nieuwe samenwerkingsovereenkomst** opgesteld tussen het departement Onderwijs en Vorming, de VDAB en de Federatie van de Centra voor Basiseducatie. De overeenkomst bepaalde het gebruik en de samenwerking rond het screeningsinstrument.

In het najaar van 2014 werd de **overeenkomst getekend en engageerde VDAB zich om opleiding te voorzien** voor haar werknemers. Omwille van de hervormingen bij VDAB, werd de implementatie van het instrument uitgesteld naar het voorjaar van 2015. Het gebruik en de implementatie worden opgevolgd door een stuurgroep.

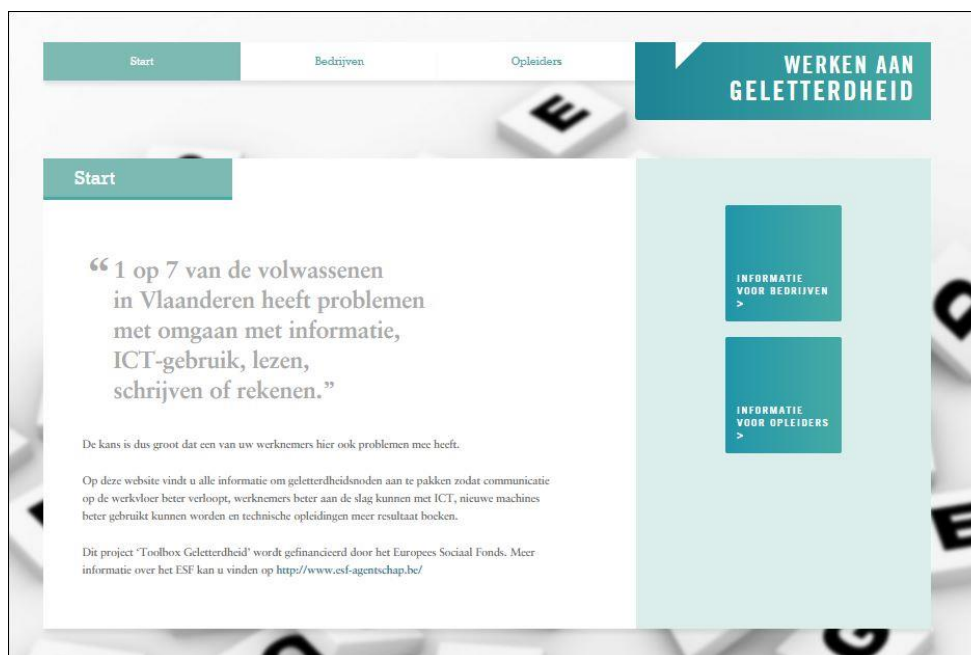
Operationeel doel 3.3 ([Fiche 3.3\)](#)

Vooraf

- In het schooljaar 2013-2014 nam de Stuurgroep voor het Volwassenenonderwijs het initiatief om met ESF-middelen een **‘Toolbox Geletterdheid’** te ontwikkelen.
- In dit project worden bedrijven begeleid in hun omgang met laaggeletterde werknemers. Daarbij worden ‘tools’ ontwikkeld op maat van de werk- of opleidingsvloer in kwestie. De **consulting en ontwikkeling van tools** gebeurt door een projectmedewerker van Vocvo en lesgevers van de Centra voor Basiseducatie.

In het najaar van 2014 kwam de [Toolbox Geletterdheid](#) online en werd hij gepresenteerd op verschillende fora, waaronder de stuurgroep van de toolbox en de stuurgroep van het Plan Geletterdheid. **In januari 2015 werd de Toolbox gevalideerd.** Dit betekent dat er 6 tot 8 maanden middelen vanuit ESF gebruikt zullen worden om de Toolbox te promoten en te

dissemineren. Daarbij wordt gemikt op alle relevante intermediairen, zoals de sectorconsulenten, diversiteitsconsulenten en de lokale overheden.

Operationeel doel 4.3 (

Fiche 4.3)

Vooraf

- De projectgroep geletterdheid werd opgericht in de schoot van de Stuurgroep voor het Volwassenenonderwijs, met de pedagogische begeleiders van Vocvo en van de 4 onderwijsnetten.
- Ze bevordert onder meer **de implementatie van de geletterdheidsmodules, de tools ontwikkeld ter bevordering van de doorstroom tussen opleidingsverstreckers, de implementatie van modeltrajecten** voor pedagogische begeleiders,...

De **vormingen voor pedagogische begeleiders** die deze projectgroep voorziet, staan on hold omwille van de onderhandelingen over de samenwerking tussen de onderwijsnetten.

Enkele leden van de [Stuurgroep VO](#) werkt in samenwerking met de Projectleider van het Plan Geletterdheid, **5 events geletterdheid voor het secundair volwassenenonderwijs** uit. Per provincie is er 1 event in de maanden maart en april. De events bestaan uit een halve dag met

workshops en een netwerklunch. Ze hebben als doel om het boven- en middenkader én de lesgevers van het secundair VO te sensibiliseren; met name het bewustzijn rond geletterdheid te stimuleren en klaar te staan voor ondersteuningsvragen vanuit die centra.

Tot slot valt onder dit doel “professionaliseren van de onderwijsinstellingen van het VO” het vormen en indienen van het leerpartnerschap binnen Erasmus plus om een lerarenopleiding te creëren (zie onder OD 4.7).

Operationeel doel 4.7 (

Fiche 4.7)

Vooraf

- In het kader van de doelstelling “monitoring, onderzoek en internationale samenwerking” **werd een monitoringsysteem voor het Plan Geletterdheid opgezet.**
- Dit bestaat uit: een fiche per doelstelling, SMART geformuleerde doelstellingen met meetindicatoren, een actuele timing, expliciete actoren en een opvolging; een overzicht dat bepaalt hoe en wanneer er gemeten wordt; een tijdstabel dat het tijdspad met projectstappen per doelstelling weergeeft. De monitoringsfiches zijn als bijlage 1 in dit rapport te vinden. Het meetsysteem wordt gebruikt voor de rapportages vanaf 2015.

In het najaar van 2014 werd het Plan Geletterdheid lid van het European Literacy Policy Network ([ELINET](#)) en gebruiker van het Elektronisch platform voor volwassenenonderwijs in Europa ([EPALE](#)). Als informeel lid, testen we 4 tools die het sensibiliseren bevorderen. **Hierbij dragen we bij aan een toolkit die Elinet ontwikkelt.** Volgens de huidige planning wordt deze in de week van de Geletterdheid 2015 gelanceerd.

In het kader van netwerking en internationale samenwerking, nam de projectleider van het Plan Geletterdheid deel aan de **LESSLA-conferentie** in Nijmegen eind augustus 2014. Daarnaast vonden 2 bezoeken aan **de Nederlandse Stichting Lezen en Schrijven** plaats. Tot slot werden 4 Europese partners aangetrokken op het contactseminarie ‘ERASMUS+/GRUNDTVIG KA2 - strategic partnerships’ rond ‘basic skills’, met wie Vocvo een **projectvoorstel** zal indienen om een modulaire lerarenopleiding te ontwikkelen voor lesgevers die les geven aan laaggeletterde volwassen leerders. Het voorstel wordt ingediend tegen 31 maart 2015.

Operationeel doel 4.8 (

Fiche 4.8)

Vooraf

- In opdracht van het departement en Onderwijs en Vorming en Werk en Sociale Economie voerde de vakgroep Onderwijskunde van de Universiteit van Gent onder

leiding van Martin Valcke het onderzoek **Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC)** in Vlaanderen uit. Op 8 oktober 2013 leverde ze de resultaten op. <http://www.piaac.ugent.be/>

- Op 20 maart organiseerde het departement van Onderwijs en Vorming **de studiedag ‘Vaardig genoeg voor de 21ste eeuw?’** om de resultaten te dissemineren voor een breed publiek van mensen uit beleid, praktijk en onderzoek op het terrein van onderwijs,

Fiche 1.5 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016

vorming, opleiding, werk, cultuur en welzijn.

- Tijdens deze studiedag waren geprogrammeerd: een presentatie van de belangrijkste resultaten, een reflectie van OESO-onderwijsexpert Dirk Van Damme, 6 parallele workshops over een aantal specifieke deeldomeinen en een debat tussen high-level vertegenwoordigers van onderwijs, arbeidsmarkt, werkgevers- en werknemers-organisaties.

Eén van de workshops ging over het Plan Geletterdheid en had als opzet de vraag op te werpen: **‘Moet het Plan Geletterdheid bijgestuurd worden op basis van de resultaten van het PIAAC-onderzoek?’**. De deelnemers aan de workshop, geleid door de projectleider van het Plan Geletterdheid en de beleidsmedewerker van het departement Onderwijs en Vorming, gaven de volgende aanbevelingen: het plan een instrument moet zijn om sterker en sneller beleid te voeren inzake geletterdheid; het engagement van de partners moet verhogen; de focus moet gelegd worden op acties die impact hebben op de volgens PIAAC kwetsbare doelgroepen; er moet gefocust worden op acties die de leercultuur beïnvloeden; ingezet moet blijven worden op brede sensibilisering rond laaggeletterdheid op maat van sectoren.

De Vlaamse Onderwijsraad bracht op 18 december 2014 **een advies uit** over [geletterdheid naar aanleiding van de PIAAC-resultaten](#). De Raad vraagt zich daarbij af wat we uit die resultaten kunnen leren over de nood aan een geletterdheidsbeleid over de onderwijsniveaus en over de beleidsdomeinen heen. Het departement Onderwijs en Vorming bereidde in januari 2015 een ontwerp van antwoord voor op een aantal vragen namens de minister van Onderwijs.

Bijlage 1: Monitoringsfiches

Strategische doelstelling		SD1. De geletterdheid wordt verhoogd door een gerichte aanpak in het leerplichtonderwijs en innovatie in het volwassenenonderwijs	
Operationele doelstelling en/of actie		1.5. Het volwassenenonderwijs optimaliseert de inspanningen voor leertrajectbegeleiding in verband met geletterdheid en investeert in doorstroombegeleiding van laaggeletterde cursisten.	
Engagement		<p>De decretale stuurgroep volwassenenonderwijs brengt goede praktijken en procedures in kaart met betrekking tot leertrajectbegeleiding voor laaggeletterde cursisten. Dit gebeurt zowel voor de Centra voor Basiseducatie als voor de Centra voor Volwassenenonderwijs. De initiatieven die succesvol blijken worden beschreven en de kennis wordt verspreid. De decretale stuurgroep volwassenenonderwijs gaat eveneens op zoek naar goede praktijken in de ons omliggende landen.</p> <p>De pedagogische begeleidingsdiensten en VOCVO nemen het aspect geletterdheid op in hun initiatieven rond trajectbegeleiding.</p> <p>Geletterdheid krijgt een plaats in systemen van leertrajectbegeleiding in en tussen centra. Er is hierbij bijzondere aandacht voor doorstroombegeleiding tussen opleidingen op niveau 2 van de Vlaamse kwalificatiestructuur naar opleidingen op niveau 3 en 4 van de Vlaamse kwalificatiestructuur. De centra basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs analyseren de wederzijdse doorstroom tussen de centra. De analyse brengt zowel persoonsgebonden als organisatiegebonden factoren in kaart. Op basis hiervan wordt de doorstroom tussen centra systematisch verbeterd.</p>	
Actoren		Initiatiefnemer	Decretale stuurgroep volwassenenonderwijs
		Partners	Pedagogische begeleidingsdiensten en VOCVO, Centra voor basiseducatie, de Centra voor Volwassenenonderwijs en andere opleidingsverstrekkers
		Hoofduitvoerder	Centra voor basiseducatie en de Centra voor Volwassenenonderwijs
		Andere actoren	
Uitrol	S	<p>a. De decretale stuurgroep volwassenenonderwijs brengt goede praktijken en procedures in kaart met betrekking tot leertrajectbegeleiding voor laaggeletterde cursisten</p> <p>b. De pedagogische begeleidingsdiensten en VOCVO nemen in hun initiatieven rond trajectbegeleiding het aspect geletterdheid op</p> <p>c. De centra basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs en andere opleidingsverstrekkers analyseren de wederzijdse doorstroom tussen de centra</p>	
	M	<p>Indicator 1: Een publicatie van goede praktijken</p> <p>Indicator 2: Een geletterdheidsaanbod door pedagogische begeleidingsdiensten</p> <p>Indicator 3: Een model van doorstroom</p> <p>Indicator 4: Structurele afspraken tussen opleidingscentra op Vlaams niveau</p>	
	A	Doorverwijzing en samenwerking ifv een optimale leerlingbegeleiding moet gestimuleerd en beloond worden.	
	R	De doorstroom van cursisten van de ene naar de andere opleidingsverstrekker wordt geregistreerd.	
	T	<p>Analyse wederzijdse doorstroom: 2013-2014</p> <p>Inventarisering goede praktijken: 2014-2015</p>	

	Aanbod begeleiding rond geletterdheid: 2014-2015 Projectgroep geletterdheid bevordert implementatie van het geletterdheidsaanbod: 2014-2015: pilootprojecten, communicatie, toonmoment van goede projecten
Opvolging	Projectgroep geletterdheid rapporteert aan de projectleider Plan Geletterdheid ten laatste half augustus en ten laatste half december over de voortgang. Projectleider Plan Geletterdheid neemt deel aan de projectgroep geletterdheid.
Links	http://www.stuurgroepvo.be

Fiche 1.6
Fiche 1.6)

Terug naar **Operationeel doel 1.6** (

Fiche 1.6 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016		
Strategische doelstelling	SD1. De geletterdheid wordt verhoogd door een gerichte aanpak in het leerplichtonderwijs en innovatie in het volwassenenonderwijs.	
Operationele doelstelling en/of actie	1.6. Het volwassenenonderwijs consolideert en investeert in de ontwikkeling van nieuwe methodieken voor het verwerven van geletterdheidscompetenties, waarbij de grondslagen gevormd worden voor een maatgerichte en vraaggerichte aanpak.	
Engagement	<p>De decretale stuurgroep volwassenenonderwijs ontwikkelt geletterdheidsmodules.</p> <p>De pedagogische begeleidingsdiensten en VOCVO organiseren nascholing voor leraren bij de implementatie van geletterdheidsmodules in het volwassenenonderwijs.</p> <p>De leraren maken kennis met aangepaste werkvormen.</p> <p>Bij de implementatie van geletterdheidsmodules zorgen de pedagogische begeleidingsdiensten en VOCVO voor de ondersteuning van instellingen in het volwassenenonderwijs die geletterdheidsmodules willen gaan inzetten.</p>	
Actoren	Initiatiefnemer	Decretale stuurgroep VO
	Partners	Pedagogische begeleidingsdiensten, VOCVO
	Hoofduitvoerder	Instellingen Volwassenenonderwijs, lesgevers geletterdheidsmodules
	Andere actoren	AKOV, departement O&V (stafdiensten), AHOVOS
Uitrol	S	<p>a. De decretale stuurgroep volwassenenonderwijs ontwikkelt geletterdheidsmodules en een visie.</p> <p>b. Er worden afspraken gemaakt tussen de netoverschrijdende pedagogische begeleidingsdiensten over ondersteuning van instellingen volwassenenonderwijs.</p> <p>c. De pedagogische begeleidingsdiensten en Vocvo organiseren nascholing.</p>
	M	Indicator 1: Er zijn x aantal geletterdheidsmodules ontwikkeld
	A	Voor de onderwijsoverheid moet de nood aan nieuwe

		modules/referentiekaders aangetoond worden. Voor de onderwijsinstellingen moet er voldoende informatie en ondersteuning zijn. De pedagogische begeleidingsdiensten en Vocvo hebben een kader en een gezamenlijk engagement van hun coördinatoren nodig.
	R	We registreren vanaf een nulpunt hoeveel modules worden ingezet.
	T	Ontwikkeling en indienen van modules: 2013-2014 Resonans: mei 2014 Goedkeuring: februari 2014 Nascholingsaanbod: 2014-2015
Opvolging		Projectgroep Curriculum rapporteert aan planleider ten laatste half augustus en ten laatste half december over voortgang. Planleider neemt deel aan de projectgroep geletterdheid.
Links		http://www.stuurgroepvo.be/curriculumontwikkeling/opleidingsprofielen

Fiche 1.10

Terug naar Operationeel doel 1.10 (Fiche 1.10)

Fiche 1.10 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016		
Strategische doelstelling		SD1. De geletterdheid wordt verhoogd door een gerichte aanpak in het leerplichtonderwijs en innovatie in het volwassenenonderwijs
Operationele doelstelling en/of actie		1.10. De Centra voor Basiseducatie doen aantoonbare inspanningen om meer cursisten te bereiken op de opleidingen Nederlands en wiskunde, zodat het aantal cursisten in deze opleidingen significant kan stijgen en waarbij de effecten en de resultaten van deelname in kaart gebracht worden.
Engagement		De Centra voor Basiseducatie zetten verder in op de opleidingen Nederlands en wiskunde. Daartoe wordt samenwerking met partners met wie een geïntegreerde geletterdheidstraining kan opgezet worden, geïntensifieerd. Nieuwe samenwerkingsverbanden worden geïnitieerd.
Actoren	Initiatiefnemer	Departement Onderwijs en Vorming
	Partners	Federatie CBE, Onderwijsinspectie, AHOVOS
	Hoofduitvoerder	Federatie CBE
	Andere actoren	CBE
Uitrol	S	Het departement voert een dialoog met de Federatie CBE over de betekenis van geletterdheidstraining, de wijze van aantallen meten en de interpretatie van deze meetresultaten.
	M	Indicator 1: Een overeenkomst over wat als geletterdheid meetelt Indicator 2: Het aantal ingeschrevenen en het aantal geslaagden stijgen
	A	Er is sprake van 'significant stijgen' i.p.v. 'verdubbelen'. ICT moet ook meegerekend worden.
	R	Registratie moet mogelijk worden binnen een bestaande registratiesysteem. Er wordt afgesproken wie registreert en meet. Er is registratie van het aantal ingeschrevenen en het aantal geslaagden vanaf een nulpunt.

	T	Overleg: najaar 2014 Ontwerp registratie: najaar 2014 Registratie: voorjaar 2015 Evaluatie: najaar 2015
Opvolging		Planleider initieert het overleg.
Links		Beleidsvaluatie 2011 pagina 38 tot en met 42

Fiche 1.13

Terug naar [Operationeel doel 1.13](#) (

Fiche 1.13)

Fiche 1.13 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016		
Strategische doelstelling	SD1. De geletterdheid wordt verhoogd door een gerichte aanpak in het leerplichtonderwijs en innovatie in het volwassenenonderwijs.	
Operationele doelstelling en/of actie	1.13. De onderwijsoverheid stimuleert scholen die willen investeren in samenwerking, gericht op geletterdheidstraining van ouders.	
Engagement	<p>In het kader van een preventief geletterdheidsbeleid werkt de onderwijsoverheid een concept uit voor geletterdheidstraining van laaggeletterde ouders tijdens de schooltijd van de kinderen. Daarbinnen krijgt het geïntegreerd en op maat werken aan geletterdheid met ouders in de school van de kinderen een plaats.</p> <p>Scholen worden gestimuleerd en ondersteund in het voeren van een taalbeleid en een beleid rond ouderparticipatie. Daarbij zal er aandacht zijn voor het toenemende gebruik van elektronische leerplatformen, ook in de communicatie met ouders, die een drempel kunnen vormen voor laaggeletterde ouders.</p> <p>In dat kader worden scholen gestimuleerd om samen te werken met de basiseducatie rond geletterdheid. De onderwijsoverheid zorgt voor de verspreiding van het concept.</p> <p>De expertise van de CBE wordt ingezet voor korte opleidingen voor ouders, gericht op de geletterdheids-competenties die nodig zijn in de schoolse context van de kinderen, basisgebruik ICT en elementaire rekvaardigheden. De CBE bouwen een aanbod voor laaggeletterde ouders uit in samenwerking met scholen met het oog op preventief werken aan geletterdheid. De CBE bouwen dit aanbod verder uit onder meer in de ontwikkeling van een specifiek leerplan.</p>	
Actoren	Initiatiefnemer	Departement Onderwijs en Vorming
	Partners	Federatie CBE, afdeling basisonderwijs en deeltijds

		kunstonderwijs, afdeling secundair onderwijs en leerlingenbegeleiding
	Hoofduitvoerder	Scholen Basis- en secundair onderwijs
	Andere actoren	Centra voor Basiseducatie, Sien Vandenhoof (dep O&V)
Uitrol	S	<p>a. De onderwijsoverheid werkt een concept uit voor geletterdheidstraining/ondersteuning geïnspireerd op goede praktijken.</p> <p>b. De onderwijsoverheid stimuleert scholen tot ondersteuning van laaggeletterde ouders.</p> <p>c. De onderwijsoverheid stimuleert scholen om samen te werken met de CBE.</p> <p>d. De CBE bouwen een aanbod uit voor laaggeletterde ouders in samenwerking met de scholen.</p>
	M	<p>Indicator 1: Het uitgewerkte concept</p> <p>Indicator 2: Een aanbod van CBE</p> <p>Indicator 3: Het aantal onderwijsinstellingen die het concept kennen, neemt toe</p> <p>Indicator 4: X aantal scholen met een samenwerking met CBE</p>
	A	Voor de scholen moet er een stimulans zijn om samen te werken. De federatie voor de CBE vraagt om de scholen als partners te betrekken.
	R	We gaan na of de scholen het concept kennen en of ze het gebruiken
	T	<p>Overleg rond doelen, beleidsplannen en goede praktijken: najaar 2014</p> <p>Ontwikkeling stimulerende maatregelen: 2014-2015</p> <p>Communicatie: 2015-2016</p>
Opvolging		Planleider coördineert het overleg tussen partners.
Links		<p>Leerplan MO Samen Leven Ouders en School</p> <p>Visie Samenwerking CBE met scholen</p>

Fiche 2.4

Terug naar [Operationeel doel 2.4 \(Fiche 2.4\)](#)

Fiche 2.4 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016

Strategische doelstelling	SD2. Geletterdheid wordt een horizontaal aandachtspunt in de beleidsdomeinen Welzijn, Cultuur, Werk en Media
Operationele doelstelling en/of actie	2.4. Het beleidsdomein Cultuur Jeugd Sport en Media (CJSM) werkt een strategische visie uit over geletterdheid binnen haar sectoren.
Engagement	<p>Het multidimensionaal, geïntegreerd en functioneel geletterdheidsbegrip wordt verder verfijnd in een strategische visie/matrix binnen het beleidsdomein CJSM.</p> <p>We brengen in kaart op welke subdomeinen van geletterdheid CJSM reeds actief is, in welke subsectoren dat zich situeert, welke instellingen en organisaties hier een voortrekkersrol in spelen en welke good practices en lacunes we kunnen identificeren.</p> <p>Opdat het geletterdheidsbegrip haar verdere operationalisering kent in de verschillende deelsectoren wordt vervolgens de rol van de verschillende</p>

		sectorpartners uitgeklaard en trachten we nieuwe acties te ontwikkelen.
Actoren	Initiatiefnemer	Departement CJSJ
	Partners	Agentschap Sociaal-cultureel werk voor jeugd en volwassenen, Stichting Lezen, Forum voor Amateurkunsten, FARO, LOCUS, BibNet, Socius, VAF, BAM, VTi, Vlaams Fonds voor de Letteren en LINC vzw.
	Hoofduitvoerder	Departement CJSJ
	Andere actoren	
Uitrol	S	Het departement maakt in overleg met partners uit het cultuur- en mediaveld (cf. supra) een matrix op die wil zichtbaar maken welke actoren, acties en maatregelen gericht zijn op het verhogen van geletterdheid bij kinderen, jongeren en volwassenen die laaggeletterd zijn of risico lopen om laaggeletterd te worden. Teneinde tot een gedragen matrix/visie te komen organiseert het departement een aantal overlegmomenten met de diverse deelsectoren (cf. partners).
	M	Indicator 1: verslagen van de overlegmomenten Indicator 2: de matrix: een niet-exhaustieve opsomming van het huidige aanbod om een zicht te krijgen op de gangbare praktijken binnen de diverse sectoren. Indicator 3: vaststellingen, conclusies en (beleids)aanbevelingen
	A	De diverse culturele subsectoren en de mediasector hebben zelf weinig zicht op de methoden/manieren waarop en de mate waarin ze inzetten op het verhogen van laaggeletterdheid.
	R	Randvoorwaarden: medewerking van de betrokken partners (cf. partners).
	T	Overleg 1: herdefiniëring geletterdheid en opmaak matrix: voorjaar - zomer 2014 Overleg 2: conclusies en beleidsadviezen: einde zomer 2014
Opvolging		Projectleider neemt deel aan overleg. Beleidsmedewerker Departement CJSJ rapporteert aan planleider ten laatste half augustus en ten laatste half december over voortgang.
Links		Matrix Geletterdheid in het culturele en mediaveld

Fiche 2.10 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016		
Strategische doelstelling	SD2. Geletterdheid wordt een horizontaal aandachtspunt in de beleidsdomeinen Welzijn, Cultuur, Werk en Media	
Operationele doelstelling en/of actie	2.10. De geletterdheidsacties worden gelinkt aan het Vlaams actieplan Armoedebestrijding.	
Engagement	<p>De Stuurgroep Volwassenenonderwijs deelt de expertise in geletterdheid met de initiatieven die werken met mensen in armoede. De initiatieven die werken met mensen in armoede delen hun expertise over armoede met de instellingen van het volwassenenonderwijs. De goede praktijken over samenwerking tussen centra voor basiseducatie en verenigingen waar armen het woord nemen worden verder verspreid.</p> <p>Er worden initiatieven genomen om de kennis van armoede en de effecten op scholing en geletterdheid in de opleidingen voor mensen die in contact komen met mensen in armoede te integreren.</p> <p>De Stuurgroep Volwassenenonderwijs onderzoekt in samenwerking met actoren uit de armoedebestrijding op welke manier aandacht voor geletterdheid een plaats kan krijgen in informeel en niet-formeel leren. Hiertoe wordt de onderwijsregelgeving onderzocht op zijn mogelijkheden om deze benadering mogelijk te maken.</p>	
Actoren	Initiatiefnemer	De Stuurgroep VO
	Partners	Netwerk tegen Armoede, Welzijnsschakels, federatie CBE
	Hoofduitvoerder	Actoren uit de armoedebestrijding en CBE
	Andere actoren	
Uitrol	S	<p>a. Goede praktijken van samenwerking verspreiden in de vorm van dialoog, informatiemomenten voor instellingen volwassenenonderwijs en organisaties die werken met mensen in armoede.</p> <p>b. Vormingen stofferen met good practices</p> <p>c. Onderzoek van discours rond niet-/informeel leren en onderzoek van onderwijsregelgeving</p>
	M	<p>Indicator 1: een overzicht van acties om praktijken te verspreiden</p> <p>Indicator 2: afspraken rond opleidingen stofferen</p> <p>Indicator 2: doelstellingen op het vlak van samenwerking</p>
	A	Actoren uit de armoedebestrijding sensibiliseren rond geletterdheid en CBE deskundig maken in het begeleiden van laaggeletterden in armoede, is een win-win.
	R	/
	T	<p>Kennismaking partners: voorjaar 2014</p> <p>Overleg: najaar 2014</p>
Opvolging	Projectleider initieert het overleg	

	De Stuurgroep VO en het Netwerk tegen armoede rapporteren halfjaarlijks (augustus en december) aan de projectleider Plan Geletterdheid
Links	/

Fiche 3.8

Terug naar [Operationeel doel 2.10/ doel 3.8](#) (Fiche 2.10) ([Fiche 3.8](#))

Fiche 3.8 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016	
Strategische doelstelling	SD3. Structurele partnerschappen voor geletterdheid worden ontwikkeld
Operationele doelstelling en/of actie	3.8. De Centra voor Basiseducatie, ondersteund door VOCVO en de decretale stuurgroep volwassenenonderwijs, werken samen met armenverenigingen om werken aan geletterdheid met mensen in armoede een plaats te geven; de geletterdheidstraining draagt bij tot armoedebestrijding.
Engagement	<p>Het geïntegreerd aanbieden van opleidingen betreffende de basisvaardigheden wordt verder geëxploreerd. Bijzondere aandacht gaat naar de randvoorwaarden en drempels die het organiseren van meer formeel leren voor mensen in armoede belemmeren. In proefprojecten wordt verder geëxperimenteerd met partnerschappen en organisatorische mogelijkheden om plaatselijk een laagdrempelig aanbod aan te bieden</p> <p>De Centra voor Basiseducatie gaan, ondersteund door VOCVO en de Stuurgroep Volwassenenonderwijs, samen met het Vlaams netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord nemen en de Welzijnsschakels verder na op welke manier aandacht voor geletterdheid en onderwijs een plaats kan krijgen bij initiatieven die werken met mensen in armoede. Hiertoe wordt in een aantal organisaties die werken met mensen in armoede geschikte modules uit het aanbod van de basiseducatie ingezet. Enerzijds doet de lesgever basiseducatie ervaring op in het werken met mensen in armoede (in servicetraining). Anderzijds worden de mogelijkheden tot informeel leren ontdekken, informele leermomenten zien en de kansen om meer formele leermomenten daarop aan te sluiten geïnitieerd.</p> <p>Er wordt ook de mogelijkheid onderzocht om de werking van organisaties die werken met mensen in armoede gedurende een bepaalde tijd te laten screenen door experts geletterdheid uit het onderwijs. Bedoeling is dat zij leermomenten detecteren in de werking van deze organisaties, die hertalen in functie van de geletterdheidsdoelstellingen waardoor ze de initiatieven op een hoger niveau te tillen en die momenten in concreet bruikbare systemen gieten.</p>

Actoren	Initiatiefnemer	CBE, Vlaams netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord nemen en de Welzijnsschakels
	Partners	
	Hoofduitvoerder	
	Andere actoren	Stuurgroep Volwassenenonderwijs, centra voor basiseducatie
Uitrol	S	<p>a. Verenigingen en Welzijnsschakels zetten het aanbod van de basiseducatie in.</p> <p>b. De Stuurgroep Leerkansen coördineert proefprojecten en stelt beleidsaanbevelingen op ivm het geïntegreerd werken aan geletterdheid.</p>
	M	Indicator 1: X aantal ingezette modules Indicator 2: dossier met beleidsaanbevelingen
	A	/
	R	Visie en streefcijfer formuleren waarom en hoeveel modules inzetten
	T	Proefprojecten: voorjaar – najaar 2014 (West-VL tot voorjaar 2015) Dossier: najaar 2014- voorjaar 2015
Opvolging		Projectleider neemt deel aan de Stuurgroep Leerkansen. De Stuurgroep Leerkansen rapporteert halfjaarlijks (augustus en december) over de voortgang.
Links		/

Fiche 2.14
Fiche 2.14)

Terug naar Operationeel doel 2.14 (

Fiche 2.14 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016	
Strategische doelstelling	SD2. Geletterdheid wordt een horizontaal aandachtspunt in de beleidsdomeinen Welzijn, Cultuur, Werk en Media
Operationele doelstelling en/of actie	2.14. Het Plan Geletterdheid Verhogen staat op de agenda van het Horizontaal Permanent Armoedeoverleg (HPAO).
Engagement	In het HPAO komen de aandachtsambtenaren uit de verschillende departementen en agentschappen van de Vlaamse administratie samen met medewerkers van het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en enkele bijkomende experts. Zij vertegenwoordigen de verschillende beleidsdomeinen waarin armoedebestrijding belangrijk is. Ook het interfederaal Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting en de vzw De Link, die de opleiding en de tewerkstelling van ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting coördineert, nemen deel aan het overleg. Het HPAO speelt een actieve rol in het kader van een integraal armoedebeleid . Zij vormt het kruispunt waar informatie vanuit de verschillende beleidsdomeinen en – niveaus samenkomen. Het HPAO is een denktank waar innovatieve ideeën worden ontwikkeld om armoede uit te sluiten . Het HPAO zal minimaal vier

		maal per jaar samenkomen Er wordt hiervoor jaarlijks een budget van 500 euro voorzien.
Actoren	Initiatiefnemer	Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
	Partners	Andere beleidsdomeinen
	Hoofduitvoerder	HPAO
	Andere actoren	Vlaams Netwerk VWAWN
Uitrol	S	Het HPAO overlegt hoe het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding wordt opgevolgd. Voor de opvolging wordt een budget van 500 euro voorzien.
	M	Indicator 1: geletterdheid staat op de agenda van het HPAO Indicator 2: een rapport over welke nieuwe initiatieven eruit zijn voortgekomen
	A	Een agenda zal bij het begin van het jaar opgemaakt worden. Jaarrapport wordt gemaakt.
	R	Informatie-uitwisseling tussen beleidsdomeinen en niveaus HPAO stuurt het VAPA
	T	Zie planning overleg najaar
Opvolging		Planleider neemt deel aan overleg.
Links		/

Fiche 3.1
Fiche 3.1)

Terug naar **Operationeel doel 3.1** (

Fiche 3.1 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016		
Strategische doelstelling		SD3. Structurele partnerschappen voor geletterdheid worden ontwikkeld
Operationele doelstelling en/of actie		3.1. Het volwassenenonderwijs investeert in nieuwe strategieën voor sensibilisering, activering en toeleiding, waarbij vooral oog is voor structurele partnerschappen met andere beleidsdomeinen en een geharmoniseerde aanpak.
Engagement		De decretale stuurgroep volwassenenonderwijs detecteert nieuwe strategieën voor sensibilisering, activering en toeleiding . Dit gebeurt in samenspraak met de pedagogische begeleidingsdiensten en VOCVO, de Centra voor Basiseducatie, de Centra voor volwassenenonderwijs en relevante actoren in andere beleidsdomeinen. De overheid zal de nieuwe strategieën promoten. Een algemene maatschappelijke sensibilisering blijft noodzakelijk.
Actoren	Initiatiefnemer	Stuurgroep VO
	Partners	Federatie CBE
	Hoofduitvoerder	Instellingen VO
Uitrol	S	a. Uitwerking van de campagne Week van de geletterdheid b. Uitwerking van een plan voor sensibilisering
	M	Indicator 1: een plan voor sensibilisering met acties per doelgroep en wie doet wat Indicator 2: een draaiboek voor de campagne

	A	De campagne wordt een Vlaamse campagne van meerdere partners. Sensibilisering gaat over het betrokken maken van de verschillende beleidsdomeinen waar geletterdheid een aandachtspunt moet zijn.
	R	/
	T	Zomer 2014: plan sensibilisering Zomer 2014: draaiboek campagne Najaar 2014: aftoetsen plan op structureel overleg Najaar 2014-voorjaar 2015: rondgang bij partners
Opvolging		Projectleider initieert overleg.
Links		www.weekvandegeletterdheid.be

Fiche 3.2
Fiche 3.2)

Terug naar **Operationeel doel 3.2** (

Fiche 3.2 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016		
Strategische doelstelling	SD3. Structurele partnerschappen voor geletterdheid worden ontwikkeld	
Operationele doelstelling en/of actie	3.2. In het werkgelegenheidsbeleid volgt op screening en detectie een functioneel traject dat aansluit bij het perspectief en de behoeften van werkzoekenden, dat hen kan motiveren om het geletterdheidprobleem aan te pakken.	
Engagement	<p>De Centra voor Basiseducatie intensifiëren en consolideren de samenwerking met VDAB met het oog op geletterdheidstraining op maat van werkzoekenden die klant zijn bij VDAB. Deze actie bouwt voort op screening en detectie van laaggeletterdheid in de context van werk. Hierop volgt nu de uitbouw van een functioneel, geïntegreerd, efficiënt en intensief aanbod waarbij de band met de potentiële werksituatie zo nauw mogelijk wordt gehouden. De geletterdheidstraining draagt op een efficiënte manier bij aan het traject van werkzoekenden richting duurzame tewerkstelling. Concrete acties zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Verdere uitbouw van geletterdheidsinitiatieven met VDAB voor ruimere doelgroep vanuit de arbeidsmarkt-bemiddeling. De bestaande initiatieven worden verankerd en nieuwe initiatieven worden ontwikkeld. 2. Experimentele implementatie van het screeningsinstrument geletterdheid (de G-screen) als een instrument in het begeleidings- en opleidingstraject van potentieel laaggeletterde werkzoekenden ingeschreven bij VDAB. 3. Verdere optimalisering van de wederzijdse doorverwijzing van cursisten tussen CBE en VDAB met het oog op duurzame tewerkstelling en competentieversterking en een verhoogde deelname aan geletterdheidstraining van deze doelgroep. 	
Actoren	Initiatiefnemer	Departement O&V
	Partners	Federatie CBE, VDAB

	Hoofduitvoerder	CBE, VDAB
	Andere actoren	Departement WSE
Uitrol	S	Zie timing
	M	Indicator 1: een samenwerkingsovereenkomst Indicator 2: registratie hoe vaak het instrument gebruikt wordt Indicator 3: registratie hoeveel laaggeletterden worden doorverwezen van VDAB naar CBE en van CBE naar VDAB
	A	Het gebruik van het instrument is aanvaardbaar wanneer deel 1 optioneel is (wegens zeer uitgebreid) en deel 2 (de subscreenings) verplicht.
	R	Registratie in het registratiesysteem Da Vinci moet mogelijk zijn. Er is een nulpunt van registratie.
	T	Samenwerkingsakkoord: voorjaar 2014 Overleg rond implementatie van instrument met VDAB: zomer 2014 Overleg rond registratie en wederzijdse doorverwijzing: najaar 2014 Overleg rond uitbouw geletterdheidsinitiatieven: najaar 2014
Opvolging		Projectleider neemt deel aan overleg
Links		Samenwerkingsovereenkomst

Fiche 3.3

Terug naar [Operationeel doel 3.3 \(Fiche 3.3\)](#)

Fiche 3.3 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016

Strategische doelstelling	SD3. Structurele partnerschappen voor geletterdheid worden ontwikkeld
Operationele doelstelling en/of actie	3.3. Het exploreren en opzetten van formules voor geletterdheidscoaching op de werkvloer voor zowel werkzoekenden als voor werkenden.
Engagement	<p>In het vorige plan geletterdheid werd er geëxperimenteerd met de formules 'Geletterdheid op de Werkvloer (GODW)' en G-coach. Deze formules moeten verder worden geïntensifieerd en geconsolideerd. Daarnaast dienen nog onontgonnen mogelijkheden van werkplekleren voor werkzoekenden zoals individuele beroepsopleiding met geletterdheidondersteuning (IBO-G analoog aan IBO-T of IBO met taalondersteuning) onderzocht te worden. Ook de eventuele opportuniteit van zuivere G-coaching on/to the job – los van een technische opleiding – moet geëxploreerd worden.</p> <p>Los van het inbedden van deze acties in sectorconvenants, diversiteitsplannen en los van het promoten van deze acties via de sociale partners moeten ook de werkgeversorganisaties zelf meer actief betrokken worden om de finaliteiten van deze acties en trajecten mee te bepalen. Overleg tussen sectoren, sociale partners, werkgevers maar ook de centra voor basiseducatie moet worden opgezet om deze formules vorm te geven en te concretiseren naar de werkvloer toe.</p> <p>Met de centra voor Basiseducatie moet worden nagegaan in welke mate zij voldoende wendbaar zijn om flexibel op deze vragen in te gaan. Hiertoe wordt de onderwijsregelgeving onderzocht op zijn mogelijkheden om</p>

		deze benadering mogelijk te maken.
Actoren	Initiatiefnemer	Werk / Onderwijs
	Partners	Werk / Onderwijs, Sectoren, sociale partners, werkgeversorganisaties
	Hoofduitvoerder	Werk / Onderwijs, Federatie CBE
	Andere actoren	
Uitrol	S	<ul style="list-style-type: none"> a. Onderzoeken van mogelijkheden van werkplekieren b. Promoten van acties c. Onderzoeken van onderwijsregelgeving ivm flexibiliseren aanbod door CBE
	M	<p>Indicator 1: X aantal acties opgenomen in diversiteitsplannen en sectorconvenants</p> <p>Indicator 2: nieuwe formules van geletterdheidsondersteuning op de werkvloer voor werkenden/werkzoekenden</p> <p>Indicator 3: uitgebreid aanbod door CBE voor werkenden/werkzoekenden</p>
	A	Het promoten van acties moet gepaard gaan met een sensibilisering van de sector/partners (OD 3.1).
	R	Geletterdheidscoaching op de werkvloer voor werkenden wordt mede ontwikkeld in het ESF-project Toolbox geletterdheid.
	T	<p>Overleg met departement Werk: najaar 2014</p> <p>Overleg met sectoren, sociale partners en werkgeversorganisaties: najaar 2014</p> <p>Overleg met de Federatie CBE: najaar 2014</p>
Opvolging		<p>De projectleider plan geletterdheid initieert overleg.</p> <p>De projectleider neemt deel aan de stuurgroep van het ESF-project Toolbox geletterdheid.</p>
Links		Website Toolbox is in aanmaak

Fiche 4.3

Terug naar

Operationeel doel 4.3 (

Fiche 4.3)

Fiche 4.3 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016		
Strategische doelstelling	SD4. De geletterdheidpraktijken en het geletterdheidbeleid worden verder geprofessionaliseerd.	
Operationele doelstelling en/of actie	4.3. De instellingen die geletterdheidsonderwijs inrichten, investeren in een doorgedreven en duurzaam professionaliseringsbeleid.	
Engagement	De instellingen die geletterdheidsonderwijs inrichten zorgen ervoor dat hun lesgevers steeds op de hoogte zijn van nieuwe inzichten en methodieken in verband met geletterdheid. De professionalisering van lesgevers geletterdheid krijgt speciale aandacht in het VTO-beleid (VTO staat voor Vorming, Training en Opleiding) van de instellingen volwassenenonderwijs.	
Actoren	Initiatiefnemer	Stuurgroep VO
	Partners	Vocvo en de pedagogische begeleidingsdiensten
	Hoofduitvoerder	Instellingen VO
	Andere actoren	Departement O&V: Liesbeth Hens; Elke Peeters (nascholing)
Uitrol	S	De Projectgroep geletterdheid reikt de expertise geletterdheid aan aan de pedagogische begeleidingsdiensten en Vocvo.
	M	Indicator 1: hoeveel trajecten lopen de instellingen VO Indicator 2: hoeveel deelnemers zijn er in de trajecten nascholing
	A	Een integrale aanpak houdt in dat er ook een professionalisering gebeurt vanaf de lerarenopleiding tot de nascholing.
	R	Er zijn afspraken tussen de coördinatoren van de pedagogische begeleidingsdiensten rond het opnemen van professionalisering in geletterdheid in het aanbod.
	T	Overleg binnen departement: najaar 2014 Overleg met pedagogische begeleidingsdiensten: zie planning najaar 2014 Overleg rond lerarenopleiding: najaar 2014
Opvolging	De stuurgroep VO rapporteert halfjaarlijks (augustus en december) over de voortgang. De projectleider Plan geletterdheid neemt deel aan de projectgroep geletterdheid.	
Links	/	

Fiche 4.7
Fiche 4.7)

Terug naar Operationeel doel 4.7 (

Fiche 4.7 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016	
Strategische doelstelling	SD4. De geletterdheidpraktijken en het geletterdheidbeleid worden verder geprofessionaliseerd

Operationele doelstelling en/of actie		4.7. De effectiviteit in de bestrijding van laaggeletterdheid wordt verbeterd door monitoring, onderzoek en internationale samenwerking.
Engagement		<p>De overheid stimuleert fundamenteel en toegepast onderzoek naar het verhogen van geletterdheid bij volwassenen en het effect daarvan voor een beter functioneren in deze informatiemaatschappij. Daarnaast worden aan de hand van bestaand en aanvullend onderzoek de moeilijkheden in kaart gebracht waardoor laaggeletterde mensen moeilijk instromen in geletterdheidsonderwijs. Dit wordt aangevuld met mogelijke strategieën voor toeleiding en activering.</p> <p>De overheid volgt de Europese tendensen op het vlak van geletterdheid op. Zo wordt aansluiting gezocht bij de beleidsaanbevelingen van de High Level Group of Experts on Literacy opgericht door de Europese Commissie.</p> <p>Het Vlaams Europees verbindingsagentschap (VLEVA) brengt onderzoeks- en ontwikkelinstituten uit Europa samen rond de meest recente inzichten en concepten in verband met het verhogen van geletterdheid op macro-, meso- en micro-niveau.</p> <p>De decretale stuurgroep volwassenenonderwijs verspreidt de resultaten van onderzoek naar de instellingen van het volwassenenonderwijs. De pedagogische begeleidingsdiensten en VOCVO dienen via Grundtvig projecten in voor acties als leerpartnerschappen, assistentschappen, studiebezoeken en netwerken met relevante Europese partners. De pedagogische begeleidingsdiensten en VOCVO volgen internationale publicaties op en maakt deze bekend. VLOR spreekt haar internationaal netwerk EUNEC aan om een conferentie te organiseren rond de nieuwste concepten in het bestrijden van laaggeletterdheid.</p>
Actoren		Initiatiefnemer Departement O&V
		Partners Stuurgroep VO, Pedagogische begeleidingsdiensten en Vocvo, VLEVA, VLOR
		Hoofduitvoerder Zie partners
		Andere actoren Onderzoekscentra, instellingen VO
Uitrol	S	<ul style="list-style-type: none"> a. Monitoringsysteem ontwikkelen b. Netwerken met Europese partners c. Onderzoeksonderwerp selecteren d. Projectvoorstel(len) voorbereiden
	M	<p>Indicator 1: monitoringsysteem ihkv plan geletterdheid</p> <p>Indicator 2: deelname aan conferenties door overheid, pedagogische begeleidingsdiensten en Vocvo</p> <p>Indicator 3: een onderzoek naar het verhogen van geletterdheid</p> <p>Indicator 4: ingediend(e) projecten internationale samenwerking</p>
	A	
	R	Linken zoeken met de initiatieven in volwasseneneducatie van de Europese Commissie.
	T	<p>Monitoringsysteem: zomer 2014</p> <p>Netwerking: 2014</p>

	Onderzoekonderwerp: voorjaar 2015 Projectvoorstel indienen: april 2014
Opvolging	Planleider coördineert acties.
Links	Platform geletterdheid/kennis en onderzoek

Fiche 4.8
Fiche 4.8)

Terug naar [Operationeel doel 4.8](#) (

Fiche 4.8 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016		
Strategische doelstelling	SD4. De geletterdheidpraktijken en het geletterdheidbeleid worden verder geprofessionaliseerd.	
Operationele doelstelling en/of actie	4.8. Deelname aan het Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC).	
Engagement	<p>Samen met 26 andere landen onderzoekt men in Vlaanderen de taalkundige en numerieke vaardigheden van volwassenen. Er wordt ook gepeild naar de noodzakelijke vaardigheden om mee te kunnen in een technologierijke omgeving en op de arbeidsmarkt. 5.000 Vlaamse volwassenen tussen 16 en 65 jaar worden getest. Hun lees- en rekenvaardigheden én probleemoplossende vaardigheden in een hedendaagse technologierijke omgeving worden getest. Het onderzoek bouwt voort op de gegevens van het IALS-onderzoek, maar gaat ook ruimer. Zo wordt ook gepeild naar de competenties die volwassenen nodig hebben bij het uitoefenen van hun job en wordt meer in detail bekeken worden welke sleutelcompetenties laaggeletterde volwassenen effectief bezitten.</p> <p>PIAAC zou op dit punt uitgebreide en bruikbare gegevens kunnen opleveren. Factoren van laaggeletterdheid zouden verduidelijkt kunnen worden, de directe gevolgen van laaggeletterdheid worden onderzocht en het nut van opleidingen wordt belicht. Er zou ook meer inzicht kunnen ontstaan in de relatie tussen geletterdheidscompetenties en demografische en educatieve achtergrond. Men zou ook scherper kunnen analyseren welke moeilijkheden laaggeletterden ondervinden om hun geletterdheidscompetenties te gebruiken op de werkvloer en daarbuiten.</p>	
Actoren	Initiatiefnemer	Onderwijs en Vorming/Werk
	Partners	Onderwijs en Vorming/Werk
	Hoofduitvoerder	Universiteit Gent
	Andere actoren	
Uitrol	S	Zie timing
	M	Indicator 1: oplevering van de resultaten van het PIAAC-onderzoek Indicator 2: mate waarin de resultaten verder onderzocht worden Indicator 3: mate waarin de resultaten vertaald worden in toekomstig

		beleid, centrumbeleid of praktijk (sensibilisering)
	A	Kennisontwikkeling gebeurt bij voorkeur binnen de departementen
	R	/
	T	Oplevering resultaten: oktober 2013 Disseminatie resultaten: maart 2014 Overleg met beleidsmedewerkers zond PIAAC: najaar 2014
Opvolging		De planleider neemt deel aan overleg.
Links		Resultaten PIAAC

Bijlage 2: Lijst van afkortingen

A: staat voor ‘aanvaardbaar’: hoe de doelstelling aanvaardbaar wordt voor actoren (vanuit het perspectief van actoren).

AHOVOS: Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen.

AHOVOS is actief op vlak van onderwijsdata en -informatie, die ze beschikbaar maakt voor al haar partners.

AKOV: Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming

CJSM: Beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

Departement O&V: departement onderwijs en vorming.

HPAO: Horizontaal Platform Armoede-overleg.

M: staat voor 'meetbaar': hoe de doelstelling gemeten wordt (d.m.v. kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren).

Projectgroep curriculum: Projectgroep binnen de Decretale Stuurgroep voor het Volwassenenonderwijs. De projectgroep curriculumontwikkeling staat in voor de uitvoering van de opdrachten m.b.t. opleidingsprofielen en leerplannen.

Projectgroep geletterdheid: Projectgroep binnen de Decretale Stuurgroep voor het volwassenenonderwijs.

R: staat voor 'realistisch': hoe de doelstelling realistisch is of wat de randvoorwaarden zijn (vanuit het perspectief van de plancoördinatie, ter onderscheid met 'A').

S: staat voor 'specifiek': wat de doelstelling specifiek inhoudt (wie engageert zich tot wat).

Stuurgroep doorstroom: Projectgroep binnen de Decretale Stuurgroep voor het volwassenenonderwijs.

Structureel overleg: overleg met partners van geletterdheid die deelprojecten van het plan geletterdheid bespreken en tools aanleveren voor het platform geletterdheid.

T: staat voor 'timing': de vooropgestelde timing voor de doelstelling.

VNWAWN: Verenigingen waar armen het woord nemen.

VO: volwassenenonderwijs.

VOCVO: Vlaams Ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs.

2014/2015	stavaza	juli/ aug	sept	okt	nov	dec	jan	feb	ma	april	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
OD 1.13																		
Afstemming rond visie	afgerond																	
Ronde tafel	gepland																	
OD 2.4																		
Herdefiniëring visie	afgerond																	
Beleidsadviezen	afgerond																	
OD 2.10/ OD 3.8																		
Project Leerkansen	lopend																	
OD 2.14																		
Ontwerp VAPA	afgerond																	
OD 3.1																		
Campagne 2014: voorbereiding	afgerond																	
Algemeen plan sensibilisering	lopend																	
OD 3.2																		
Samenwerkingsakkoord	afgerond																	
Opvolging door stuurgroep	lopend																	

2014/2015	stavaza	juli/ aug	sept	okt	nov	dec	jan	feb	ma	april	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
OD 3.3																		
Project Toolbox Geletterdheid	lopend																	
OD 4.3																		
Implementatie	lopend																	
Vorming	on hold																	
OD 4.7																		
Monitoringsysteem	afgerond																	
Toetreden tot netwerken	afgerond																	
Leerpartnerschap indienen	lopend																	
OD 4.8																		
Oplevering resultaten	afgerond																	
Disseminatie resultaten	afgerond																	

Bijlage 4: Overzicht van meetindicatoren

<Doel	Algemene meetindicator (A)	Resultaatsindicator (R) ROOD= nog niet opgestart ORANJE: knelpunt DONKERGROEN: behaald LICHTGROEN: bezig	Specifieke meetindicator op het resultaat (M)	Bron/Wie levert gegevens aan?
OD 1.1.	A1: peilingen/ TIMSS en PIRLS meten of eindtermen behaald worden (IVV, Nederlands, PAV in BSO, wiskunde) BaO + SO	R1: Overzicht initiatieven en actoren m.b.t. Basisonderwijs (BaO)		R1: Nog uit te klaren met BaO A1: website AKOV (peilingkalender) +Departement OV (Isabelle Erauw)
OD 1.2.	A2: peilingen/PISA meten behalen van eindtermen	R2: Geletterdheid als prioritair nascholings-thema in het Secundair Onderwijs		R2: Departement OV (Elke Peeters) A2: website AKOV + Departement OV (Isabelle Erauw)
		R3: Sensibiliseringsacties rond flexibele leertrajecten en differentiatie in het SO		R3: Departement OV
		R4: Organisatie van coachingstrajecten geletterdheid in DBSO en leertijd		R4: Departement OV
	A3: cijfers vroegtijdige schoolverlaters	R5: De link wordt gelegd met het actieplan Vroegtijdig Schoolverlaten (VSV)		A3: Departement OV (Marie Kruyfhoofd)
OD 1.3.		R6: Een rapport m.b.t. beeldgeletterdheid		R6: Departement OV (Jan De Craemer)
		R7: Een referentiekader m.b.t. beeldgeletterdheid wordt ter beschikking gesteld aan scholen		R7: Departement OV (Jan De Craemer)
OD 1.4.		<i>Randvoorwaarde: de Centra voor Leerloopbaanbegeleiding worden opgericht</i>		

OD 1.5.		R8: Een publicatie van goede praktijken van traject-begeleiding voor het VO	M1: X aantal cursisten stroomt door van BE nr diplomagerichte opleidingen of AV in sec VO	R8: Stuurgroep VO (Luc Bogaerts) M1: AHOVOS
			M2: X aantal cursisten stroomt door van BE naar beroepsopleiding bij VDAB en Syntra	M2: VDAB en Syntra
		R9: Een geletterdheidsaanbod door pedagogische begeleidingsdiensten in het VO		R9: Directeuren van Pedagogische BD <i>Zie ook R59 en M25</i>
		R10: Een model van doorstroom voor cursisten tussen CBE/CVO/Syntra/VDAB		R10: Stuurgroep VO (Luc Bogaerts)
		R11: Structurele afspraken tussen opleidingscentra op Vlaams niveau		R11: Stuurgroep VO (Luc Bogaerts)
OD 1.6.	A4: aantal cursisten slagen voor de beroepsopleidingen met geletterdheidsmodules	R12: Er zijn X aantal geletterdheidsmodules ontwikkeld	M3: X aantal geletterdheids-modules of open modules ingezet, door wie en bij welke opl	A4: AHOVOS R12: AKOV (Veerle Bremeersch) M3: AHOVOS
			M4: X aantal cursisten stromen in in de geletterdheidsmodules	M4: AHOVOS
OD 1.7.	A5: x aantal cursisten stromen in in het ICT-aanbod van de BE	R13: Een opleidingsprofiel ICT voor de basiseducatie (schooljaar?)		A5: AHOVOS R13: Departement OV (Jan De Craemer)
	A6: x aantal cursisten slagen voor het ICT-aanbod van de basiseducatie	R14: Een competentieprofiel met nieuwe opleiding(en) ICT gebaseerd op nieuwe einddoelen ICT voor het VO	M5: x aantal cursisten stromen in in de nieuwe ICT-opleidingen in het VO (CVO) vanaf jaar?	A6: AHOVOS R14: AHOVOS M5: AHOVOS
			M6: X aantal cursisten slagen voor de nieuwe ICT-opleidingen in het volwassenenonderwijs	M6: AHOVOS
			M7: X aantal opl ICT worden in een instelling per gemeente ingericht	M7: AHOVOS

OD 1.8.		R15: Voorbeelden om geletterdheidsnoden van laaggeletterde cursisten in kaart te brengen		R15: Stuurgroep VO (Luc Bogaerts)
		R16: Verspreiding van de voorbeelden om geletterdheidsnoden van laaggeletterde cursisten in kaart te brengen		R16: Stuurgroep VO (Luc Bogaerts)
OD 1.9.		R17: Herwerking van de G-scan voor instellingen van het volwassenenonderwijs		R17: Stuurgroep VO (An Bistmans)
		R18: Ter beschikkingstelling van de G-scan voor instellingen van het volwassenenonderwijs	M8: aantal dat de G-scan wordt ingezet door instellingen van het VO	R18: Stuurgroep VO (An Bistmans) M8: Stuurgroep VO (An Bistmans)
OD 1.10	A7: aantal (unieke en niet-unieke) cursisten per leeftijd, geslacht, nationaliteit, werksituatie... stromen in in de modules van de CBE	R19: Een afspraak wat en hoe we meten en rapporteren		R19: Departement OV (Andy Thoelen) + Federatie van CBE A7: AHOVOS
	A8: aantal cursisten per leeftijd, geslacht, nationaliteit, werksituatie... slagen voor de modules van CBE			A8: AHOVOS
OD 1.11	A9: Waar wonen de cursisten van CBE en CVO met geletterdheidsmodules per vestigingsplaats? Afstand tussen woonplaats en centrum?	R20: geletterdheid is opgenomen in de lokale beleidsplannen	M9: aantal gemeenten met een lokale beleidsplan waarin geletterdheid is opgenomen	R20: VVSG of FLOB A: AHOVOS
OD 1.12		R21: Rapport van de VGC over geletterdheidsacties in Brussel		R21: VGC

OD 1.13	A10: aantal scholen met een samenwerking van scholen met CBE	R22: Het uitgewerkte concept van ondersteuning van ouders in scholen		A10: Database Federatie CBE R22: Federatie van de CBE
		R23: Aantal onderwijsinstellingen die het concept kennen, neemt toe	M9: aantal onderwijsinstellingen die het concept toepassen	M9: Scholen (haalbaar?)
OD 1.14		R24: De onderwijsreglementering ifv een meer trajectmatige en flexibele benadering van het geletterdheidsprobleem is verfijnd		R24: Departement OV
OD 2.1.	<i>Uit te werken in overleg met het departement Werk en Sociale Economie en de VDAB</i>	<i>Evaluatierapport HIVA JOP (jaarlijks ondernemingsplan van VDAB) POP in mijn loopbaan</i>		
OD 2.2.	<i>Uit te werken in overleg met het departement Werk en Sociale Economie en de VDAB Uitkomst van indicatoren sectorconvenanten</i>	<i>Sensibiliseringsacties Verspreiding van tools oa toolbox of G-screen</i>		
OD 2.3.		R25: In sectorconvenanten is een engagement over geletterdheid opgenomen	M10: aantal sectoren met in hun sectorconvenant engagementen rond geletterdheid +welke	M10: Departement OV
OD 2.4.		R26: Een rapport met een gedeelde en gedragen definitie die strookt met de gangbare definitie en beleidsaanbevelingen		R26: Departement CJSM
OD 2.5.	A11: Wordt er meer gelezen? (<i>Achtergrondvraag bij PISA</i>)	R27: Overzicht leesbevorderingacties en actoren		A11: Departement OV (Isabelle) R27: Departement CJSM
	A12: aantal leden van een bibliotheek (met een voordeeltarief)	R28: Overzicht hefboomen van leesbevordering met specifieke aandacht voor de meest		<i>Verder uit te werken samen met het departement CJSM</i>

		kwetsbare groepen		
	A13: aantal uitgeleende boeken			<i>Verder uit te werken met het departement CJSM</i>
	A14: cijfers van de gevangenisbibliotheken (uitleningen, leden)			<i>Verder uit te werken met het departement CJSM – ism Projectleider Klassebak</i>
OD 2.6.		R29: E-inclusie is als Vlaamse beleidsprioriteit opgenomen in het decreet betreffende het lokaal cultuurbeleid		R29: Departement CJSM
		R30: Overzicht acties en actoren		R30: Zie ook 3.5 Veldtekening Mediawijsheid
OD 2.7.			M11: aantal deelnemers aan activiteiten van Bibnet	M11: LOCUS en LINC
			M12: impactmeting van Bibnet	M12: LOCUS en LINC
OD 2.8.		R31: Subsidieopdracht	M13: aantal aangevraagde projecten	R31: Departement OV (Jan De Craemer) M13: Departement OV (Jan De Craemer)
		R32: Inhoudelijke en financiële verslagen	M: bereik van projecten?	R32: Departement OV (Jan De Craemer)
OD 2.9.				
OD 2.10	A15: aantal organisaties armoedebestrijding met een samenwerking met CBE	R33: Een overzicht van acties om praktijken te verspreiden		A15: Federatie van de Centra voor Basiseducatie R33: Decretale SG VO
		R34: Afspraken rond opleidingen ihkv expertise delen		R34: Decretale SG VO
		R35: Doelstellingen op het vlak van samenwerking		R35: Decretale SG VO
OD 2.11		R36: Rapport van project 'Wie Online?'		<i>Afstemmen met An Van Cauwenberge</i>
OD		R37: Evaluatierapport van de		<i>Afstemmen met An Van</i>

2.12		projecten Kinderarmoede		<i>Cauwenberge</i>
OD 2.13		R38: Online handboek	M14: X aantal unieke raadplegingen van het handboek	R38: Projectleider Plan G M14: Projectleider Plan G
OD 2.14		R39: Geletterdheid wordt binnen HPAO besproken		R39: Projectleider Plan G
		R40: Een rapport over welke nieuwe initiatieven eruit zijn voortgekomen		R40: <i>Afstemmen met An Van Cauwenberge</i>
OD 3.1.	A16: aantal ambassadeurs geletterdheid + waar zijn ze ingezet	R41: Een plan voor sensibilisering		A16: Database federatie CBE R41: Projectleider Plan G
		R42: Een draaiboek voor de campagne	M15: aantal materialen en media-aandacht	R42: Projectleider Plan G M15: idem
		R43: Werking van ambassadeurs geletterdheid		R43: Federatie voor de CBE
		R44: Nieuwe strategieën voor activering en toeleiding		R44: Projectleider Plan G
OD 3.2.	A17: aantal praktijken van geïntegreerd werken rond geletterdheid tss VDAB en CBE	R45: Een samenwerkingsovereenkomst	M16: registratie hoe vaak het instrument gebruikt wordt	A17: Database federatie CBE R45: Departement OV M16: Departement OV
			M17: aantal potentieel laaggeletterden gedetecteerd	M17: VDAB
			M18: aantal laaggeletterden zijn doorverwezen van VDAB naar CBE en omgekeerd	M18: VDAB + federatie
			M19: aantal laaggeletterden die na een doorverwijzing gestart zijn in een opleiding van VDAB of partners (en geslaagd) of gestart zijn in een job	M19: VDAB
OD 3.3.		R45: Nieuwe formules van geletterdheidsondersteuning op de werkvloer	M20: aantal acties opgenomen in diversiteits-plannen en sectorconvenants	R45: VDAB M20: Departement OV en Departement Werk (Montserrat Gonzalez) DPOL

		R46: Uitgebreid aanbod van CBE voor werkenden /werkzoekenden	M21: aantal opleidingen geletterdheid door CBE op de werkvloer van een bedrijf	R46: federatie M21: database federatie CBE
OD 3.4		R47: Meerjarenplan Mediawijsheid		R47: Departement OV (Jan De Craemer)
		R48: Kenniswerking via jaarplan en jaarverslag van het Kenniscentrum mediawijs		R48 : Departement OV (Jan De Craemer)
OD 3.5		R49: veldtekening Mediawijsheid		R49: Departement OV (Jan De Craemer)
OD 3.6		R50: Uitrol van de Bib op School	M22: aantal scholen/aantal scholen waar Bib op School aanwezig is	R50 en M22: Locus of Ruth Lamote?
OD 3.7	A18: aantal praktijken van geïntegreerd werken tussen Bib en CBE	R51: Rondetafelgesprek		A18: database federatie CBE R51: LOCUS
		R52: Werking informatiegeletterdheid van bibliotheken ism VO		R52: LOCUS
OD 3.8	A19: aantal ingezette modules ihkv geïntegreerd werken tussen CBE en armenverenigingen	R53: Dossier met beleidsaanbevelingen		A19: database federatie CBE R53: VOCVO (An Bistmans)
		R54: Uitwisseling onderzoekers		R54: VOCVO (An Bistmans)
OD 3.9	A20: Wie schakelt de ervaringsdeskundigen in?	R55: Werking van het team opgeleide ervaringsdeskundigen	M23: aantal tewerkgestelde opgeleide deskundigen	A20, R55, M23: An van Cauwenberghe
		R56: Promotie van ervaringsdeskundigen		R56: An van Cauwenberghe
OD 4.1		R57: Activiteitenverslag van de projectgroep geletterdheid		R57: VOCVO (An Bistmans)
OD 4.2	<i>Zie de M van 1.6 en 4.3</i>	R58: Nieuwe, aangepaste G-scan + train-de-trainer	M24: hoeveel en welke instellingen gebruiken de G-scan	

OD 4.3.	A21: Wat is het basisdiploma van de lesgevers in het CBE?	R59: Vorming en promotie door de pedagogische begeleidingsdiensten van lesgevers in geletterdheid	M25: hoeveel nascholingstrajecten rond geletterdheid lopen er bij de instellingen VO	A21: Departement OV R59: projectgroep geletterdheid M25: directeurs PBD
			M26: hoeveel deelnemers zijn er in de trajecten nascholing rond geletterdheid	M26: departement OV (Elke Peeters)
OD 4.4	<i>Zie 4.6</i>			
OD 4.5		R60: Verspreiding van goede praktijken komende uit de geprioriteerde doelstellingen	M27: aantal studiedagen, brochures,...	R60+ M27: projectleider plan G
OD 4.6		R61: Toolbox inclusief een train-the-trainer-aanbod	M28: aantal hoeveel toolbox gebruikt wordt en door wie	R61 en M28: Uitwerken met Eva huwels
		R62: Nascholingsaanbod toolbox		
		R63: Promotie van de toolbox		
OD 4.7.		R64: Monitoringsysteem voor het Plan Geletterdheid		R64: Projectleider Plan G
		R65: Deelname aan conferenties door overheid, pedagogische begeleidingsdiensten en Vocvo		R65: Overheid, PBD's, VOCVO
		R66: Een onderzoek naar het verhogen van geletterdheid		R66: Departement OV Projectleider Plan G
		R67: Een leerpartnerschap		R67: Projectleider Plan G
OD 4.8.		R68: Oplevering van de resultaten van PIAAC-onderzoek	M30: mate waarin resultaten worden ingezet in beleid	R68: Universiteit Gent M30: Departement OV
		R69: Rapporten van secundaire analyses obv PIAAC		R69: Departement OV (Anton Derks)
OD 4.9		R70: Opleidingsprofiel en vormingsaanbod mediacoach (jaarverslag)	M31: Aantal mediacoaches die uitstromen en + vanuit welke sector ze komen (Onderwijs, Jeugd of Cultuur)	R70: Departement OV (Jan De Craemer) M31: Departement OV (Jan De Craemer)